

ศัพท์แพทย์ใหม่ พ.ศ. 2557

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) นายแพทย์สรรใจ แสงวิเชียร

ภาควิชาอายุรศาสตร์, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร 10700.

จากหนังสือ “เวชศาสตร์ทันยุค 2557” ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เรื่อง “โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในบุคคลที่มีการเปลี่ยนเพศภาวะ” โดย เจนจิต ฉายะจินดา ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา และเรื่อง “โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในชายรักชาย” โดย จรัสศรี พียาพรรณ ภาควิชาตจวิทยา ผมพบศัพท์ใหม่ที่ไม่เข้าใจทั้งไทยและอังกฤษ หลายคำ

ศัพท์ใหม่เหล่านี้ เป็นคำศัพท์แพทย์และศัพท์ทั่วไปที่พบในรายงานแพทย์ พ.ศ. 2557 คงจะมีใช้นานแล้ว แต่ผมไม่รู้และศัพท์นั้นยังไม่มีในพจนานุกรมศัพท์แพทย์ของราชบัณฑิตยสถาน

ศัพท์จากบทความของ พญ. เจนจิต ฉายะจินดา ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา

1. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ Sexually Transmitted Infection (ได้ยีนมานานแล้วทำไมใช้กามโรคไม่ได้หรือ)
2. เพศภาวะกำเริบ
3. การเปลี่ยนเพศภาวะ Transgenderism
4. บุคคลที่มีการเปลี่ยนเพศภาวะ = people with transgender, TG
5. Transgender Women = male -to- Female, MTF. = หญิง ผู้มีเพศภาวะกำเริบเป็นชาย
6. Transgender Men = Female -to- Male, FTM. = ชาย ผู้มีเพศภาวะกำเริบเป็นหญิง
7. Transsexuals มีความหมายคล้ายกับ Transgender แต่มักแสดงถึงผู้ที่มีความต้องการชัดเจนที่จะรับการรักษาร่างกายตรงกับจิตใจ เช่น การผ่าตัด การได้รับ hormone
8. Men who have sex with men, MSM = ชาย ที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย

ศัพท์เพิ่มเติมจากบทความของ พญ.จรัสศรี พียาพรรณ ภาควิชาตจวิทยา

9. Men who have sex with men = ชายรักชาย (บอก่าศัพท์นี้ เริ่มใช้ พ.ศ. 2535)
 10. Gender = เพศภาวะกำเนิด
 11. Homosexual หรือ เกย์ ใช้ได้ทั้งสองเพศ หมายความว่าเน้นทางด้านความชอบ หรือความสนใจเพศเดียวกัน แต่ไม่จำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์
 12. **กระเทย** หมายถึง ผู้ชายที่ระบุตัวตนการแสดงออก การแต่งตัว หรือการใช้ชีวิตประจำวันเป็นผู้หญิง โดยไม่เกี่ยวกับความชอบหรือพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์
- ผมจึงค้นในพจนานุกรมศัพท์แพทย์ของราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ของคุณ สอ เสถบุตร พจนานุกรมศัพท์แพทย์ ของ STEADMAN และของ DORLAND ต่อ ได้พบความหมายต่าง ๆ ดังนี้

- พจนานุกรมศัพท์แพทย์ ราชบัณฑิตยสถาน
1. **กระเทย** = hermaphrodite; intergrade sex; intersex
 2. กามโรค = Venereal disease (VD)
 3. Homosexual = ไม่เพศเดียวกัน รักร่วมเพศ
 4. Transvestism, Transvestitism = โรคชอบแต่งกายลักเพศ
 5. Transvestite = ผู้ชอบแต่งกายลักเพศ
 6. Transsexual = ผู้แปลงเพศ (คล้ายข้อที่ 7 ของเจนจิต)
 7. Transsexualism = ภาวะอยากแปลงเพศ
 8. โรคส่งผ่านทางเพศสัมพันธ์ = disease, sexually transmitted
 9. Infection = การติดเชื้อ

New Model English – Thai Dictionary So Sethaputra

1. Gender n. เพศ หรือ ลัษณะ ของนามและ สรรพนามในไวยากรณ์ ในภาษาอังกฤษ แบ่งเป็นสี่ คือ masculine gender เพศชายหรือปลุ่ลัษณะ, feminine gender เพศหญิงหรืออิตีลัษณะ, common gender เพศ รวมหรืออิตีลัษณะ, neuter gender ไม่มีเพศหรือ นปลุ่ลัษณะ

คำว่า gender ซึ่งแปลว่า เพศ นั้นใช้แต่ใน วิชาไวยากรณ์เท่านั้น

2. Sex. n. แปลว่าเพศ sexual a. sexually adv. Sexuality n. sexless a.

STEADMAN'S Medical Dictionary. 27 Ed.2000.

1. Gender: Category to which an individual is assigned by self or others, on the basis of Sex.

2. Sex. 1) biologic or quality that distinguishes male and female from one another as expressed by analysis of the individual's gonadal, morphologic (internal and external) Chromosomal hormonal characteristic. Cf. gender. 2) The physiological and psychological processes within an individual which prompt behavior related to procreation or erotic pleasure

3. Transgender; Transgenderism ไม่มีทั้ง 2 คำ

DORLAND'S ILLUSTRATED MEDICAL DICTIONARY. 31 Ed. 2007

1. Gender 1). Sex (def 1). 2). see gender identity

2. Gender identity. A person concept of himself as being male and masculine or female and feminine, or ambivalent, usually based on physical characteristics, and parental attitudes and expectation, and psychological and social pressure. It is the private experience of gender role.

3. Sex [L. sexus] 1) the distinction between male and female, found in most species of animals and plants, base on the type of gametes produce by the individual or the category into which fit on

the basis of that criterion. Ova are produced by the female, spermatozoa by the male; the union other distinctive germ cells being the prerequisite for the production of a new individual in sexual reproduction 2) see gender identity. 3) sexual intercourse. 4) to determine whether an individual is male or female.

Chromosome sex: sex as determined by the sex chromosome in somatic cells, in human being the XX (female) or the XY (male) genotype, without regard to phenotype manifestation called also Genetic sex

Gonadal sex: the part of the phenotypic sex that is determined by the gonadal tissue present, whether ovarian or testicular.

Morphological sex; that part of the phenotypic sex that is determined by the morphology of the external genitals.

4. Transgender Transgenderism ไม่มีทั้ง 2 คำ

5. Transsexual, 1 a person affected by transsexualism. 2 a person whose external anatomy has been changed to that of the opposite sex.

6. Transsexualism 1) the most severe manifestation of gender identity disorder in adults, being prolonged persistent desire to relinquish their primary and secondary sex characteristics and acquire those of the opposite sex; particularly describing those persons who go so far as to live as members of opposite sex through dress, hormonal treatments, or surgical reassignment 2). the state of being a transsexual.

7. Transvestism, Transvestic คำอธิบายตรงกับพจนานุกรมศัพท์แพทย์

8. Homosexual. 1) pertaining to the same sex; directed toward a person of the same sex; opposite to heterosexual 2) one who is sexually attracted to the person of the same sex.

9. Homosexuality: sexual orientation toward of activity with those of the same sex,

DORLAND'S 25 Ed. 1974

1. Gender: sex; the category to which an individual is assigned on the basis of sex.

2. Sex; ข้อ 1) เหมือนกับคำอธิบาย ข้อ 1) ในฉบับ Ed 31. ข้อ 2) to determine the sex of an organism. ไม่มีคำอธิบายอื่น (ไม่มีทั้ง gender และ sexual intercourse)

Ed. 28 1994. ก็ยังมีคำอธิบาย เหมือน Ed. 25

3. Transgender Transgenderism ไม่มีทั้ง 2 คำ

วิจารณ์

หมายความว่า ความหมายดั้งเดิม ของ Sex และ Gender ไม่เหมือนกันและมีที่ใช้ในวิชาการต่างวิชา กัน Sex ใช้ในวิชาชีววิทยา Gender ใช้ในวิชาไวยากรณ์ เพิ่งจะมาขยายความหมายให้เหมือนกันไม่กี่ปีมานี้ โดยเฉพาะได้ทำคำว่า Sex จากคำนามให้เป็นคำกริยา คือ แปลว่า sexual intercourse (เช่นที่พูดว่า มี sex กัน, men who have sex with men) ทำไปทำมาชักกริ่งเกี้ยวว่า Sex เป็นคำหายาบจึงต้องใช้ Gender

ไม่ทราบว่าการใช้คำว่า Sex เป็นคำกริยานี้ฝรั่งใช้ก่อนหรือไทยใช้ก่อน มีเรื่องเล่าว่าคนไทยเดินทางไปประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ ต้องเติมคำใน ใบเข้าเมือง มีช่อง Sex คนไทย เติมว่า 2,3 / week เล่นเอาเจ้าหน้าที่จะไม่ให้เข้าเมืองเพราะเขาให้เติม M หรือ F (ชาย หรือ หญิง)

การเกิดศัพท์ใหม่เป็นเรื่องธรรมดา เป็นวิวัฒนาการของภาษาตามความเจริญทางวิทยาการที่ลึกซึ้งขึ้น

คำถามที่ผมจะถามแพทย์ที่ใช้ศัพท์เหล่านี้คือ

1. ได้ตกลงกันในวงวิชาการสากลหรือยังว่าจะใช้ ศัพท์แพทย์ภาษาอังกฤษอย่างนี้ คือใช้ Gender แทน Sex และตกลงกันในวงวิชาการแพทย์ไทยว่าใช้ศัพท์ภาษาไทย เช่นนี้ มีคำแปลและนิยามศัพท์ตรงกันหรือไม่

2. แพทย์ใช้ Gender แทน Sex เพื่อเอาใจนักสังคมศาสตร์, นักสิทธิมนุษยชน และคนที่มีเพศทางจิต (Psychological Sex) ไม่ปกติเหล่านั้น ใช่หรือไม่ หรือเพราะเก๋ดี

3. คำย่อที่ใช้ (MSM, TG, MTF, FTM) ได้ตกลง

กันแล้วว่าจะใช้อย่างนี้แล้วเข้าใจตรงกัน ทุกสาขาวิชา หรือ ย่อมตามใจผู้ใช้ รู้กันแต่เฉพาะตนหรือเฉพาะสาขาวิชา

4. ภาษาอังกฤษประโยคเดียวกัน คือ men who have sex with men, MSM พญ.เจนจิต ให้ความ "ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย" แต่ พญ.จรัสศรี ให้ความ "ชายรักชาย" คำว่า "รัก" มีความหมายเดียวกับ "มีเพศสัมพันธ์" แน่หรือ

การสอนเรื่อง การกำเนิดของเพศ และกะเทย (Hermaphrodite) จะต้องพูดถึงภาษาของแพทย์ทางคลินิกด้วย ว่าแพทย์ทางคลินิกใช้คำอะไร มิฉะนั้นนักเรียนขึ้นชั้นไปแล้วจะฟังอาจารย์ไม่รู้เรื่อง แต่ต้องรู้ไว้ว่าการที่ครูพูดแล้ว นักเรียนไม่รู้เรื่องเป็นเรื่องที่ต้องช่วยกันทำความเข้าใจให้ตรงกัน เช่น กะเทย ในวิชา Embryology มีความหมายว่า Hermaphrodite ไม่ได้หมายความว่า พญ.จรัสศรี อธิบายว่า "กะเทยจะหมายถึงผู้ชายที่ระบุตัวตน การแสดงออก การแต่งตัว หรือการใช้ชีวิตประจำวันเป็นผู้หญิง" (กะเทย ไม่มี ร ีเอื่อน้ำสระ ะ) ความหมายที่ พญ.จรัสศรี อธิบายน่าจะตรงกับ "ลักเพศ" มากกว่า หลักการในการตั้งศัพท์แพทย์นั้น เขาจะใช้เรื่องที่เป็นเบื้องต้นเป็นหลักก่อน เช่น เพศทางพันธุกรรมเกิดก่อน เพศทางต่อมเพศ และก่อนเพศทางกายวิภาค ตามลำดับ การตั้งชื่อชนิดของกะเทยต้องถือเพศทางพันธุกรรมเป็นหลัก ดังนี้

Male Pseudo Hermaphrodite (กะเทยเทียมเพศชาย) คือ คนที่มีเพศทางพันธุกรรมเป็นชาย (46 XY) แต่มีความผิดปกติทำให้อวัยวะเพศ เป็นหญิงหรือคล้ายหญิง ตัวอย่าง เช่น Androgen Insensitive Syndrome (ขาด Androgen receptor gene)

Female Pseudo Hermaphrodite กะเทยเทียมเพศหญิง คือ คนที่มีเพศทางพันธุกรรมเป็นหญิง (46 XX) แต่มีความผิดปกติ ทำให้อวัยวะเพศคล้ายชาย เช่น ทารกหญิงที่มีเนื้องอกของต่อมหมวกไต

ขอถามว่า Transgender Woman และ Transgender Man นั้น เกิดมาเป็นชายก่อน แล้วแปลงเป็นหญิง และเกิดมาเป็นหญิงก่อนแล้วแปลงเป็นชาย หรือว่าการแปลง gender มีมาก่อนการปฏิสนธิ

คำว่า Sex ยังเป็นคำที่ดี และถูกต้อง เป็นศัพท์ที่ถูกต้องทาง Biology แต่ Gender เป็นศัพท์ในวิชาไวยากรณ์ ที่ถูกนำมาใช้ในวิชาแพทย์ ยังไม่มีใครเปลี่ยน

Sex Chromosome เป็น Gender Chromosome, ชีววิทยา ยังใช้ Sexual reproduction ไม่เปลี่ยนเป็น Gender reproduction อาจารย์แพทย์คลินิกยังใช้ Sexually transmitted infections ไม่ได้เปลี่ยนเป็น Gender transmitted infections. Etc.

จากคำอธิบาย คำว่า Sex, Transsexualism และ Gender Identity ของ Medical Dictionary

Sex น่าจะหมายความว่า เพศ ที่เป็นจริงมาแต่กำเนิด

Gender น่าจะหมายความว่า เพศ ที่คนคนนั้นอยากเป็นหรือเข้าใจว่าเป็น

อาจารย์กายวิภาค ไม่จำเป็นต้องตื่นเต้นใช้ศัพท์หรือไปกับอาจารย์ทางคลินิก รอให้ได้รับรองว่าเป็นศัพท์แพทย์สากลก่อนแล้วค่อยใช้ก็ได้

การที่อาจารย์คลินิกจะใช้ศัพท์แพทย์แบบใด ถูกหรือผิด เป็นไปตามหลักวิทยาศาสตร์หรือไม่ เป็นไปตามหลักภาษาศาสตร์หรือไม่ นั้นเป็นสิทธิของท่าน ขอให้ท่านให้คำนิยามและแปลความจนนักศึกษาแพทย์เรียนรู้เรื่องก็แล้วกัน ว่าแต่ว่าโรงเรียนแพทย์ทุกโรงเรียน ใช้ศัพท์เหล่านี้ตรงกันหรือเปล่า แต่ละภาควิชาใช้ตรงกันหรือเปล่า ข้อสอบ USMLE ใช้อย่างไร ถ้าใช้ไม่ตรงกัน นักศึกษาแพทย์ของเราจะไปสอบสู้เขาไม่ได้

ศัพท์เกี่ยวกับเพศ และการร่วมเพศ

ความจริง มีศัพท์ที่ใช้กับบุคคลที่ความเบี่ยงเบนทางเพศ มากมาย ตั้งแต่ครั้งพุทธกาล เช่น

บัณฑิตะเก้ แปลว่า ชายที่เคยร่วมเพศกับชายไม่ว่าทางมรรคใด ๆ

อุกโตพยัญชนก แปลว่า คนที่มีอวัยวะเพศ ทั้ง 2 เพศ ในร่างกายเดียว

ศัพท์ที่ใช้เป็นทางการ แต่เลิกใช้ หรือ กลายเป็นคำหยาบไป เช่น คุษฐาน แปลว่าที่ลับหรืออวัยวะเพศ, ข้าเรา แปลว่า มีเพศสัมพันธ์หรือการร่วมเพศ ตัวอย่างคำพ้อง “ต่างคนเอามือจับคุษฐานของกันจนธาตุเคลื่อนแต่ไม่ถึงข้าเรา”

ศัพท์ในพจนานุกรม เช่น สมสู่, สมจร, สมพาส, 3 คำนี้ แปลว่าร่วมเพศ, กะเทย, ลักเพศ ฯลฯ

ศัพท์แสลงต่าง ๆ เช่น เล่นเพื่อน, เล่นสวาท, วันชัย เกย์ เกย์คิง เกย์ควีน โบ เสือใบตุ๊ด แต่ว ทอม ดี

ศัพท์ที่เป็นที่ยอมรับของพวกเขาเองและ ฟังดู

เป็นทางการดี เช่น สาวประเภทที่สอง สาวประเภทสองที่ท่าผ่าตัดแล้ว

ศัพท์ที่พวกนักสู้เพื่อสิทธิต่าง ๆ พวกสตรีศึกษา ใช้ได้แก่ “เพศที่ 3” ซึ่งหมายถึง ชายที่อยากเป็นหญิง (แต่ไม่พูดถึง “เพศที่ 4” คือหญิงที่อยากเป็นชาย)

ศัพท์ที่แพทย์ใช้ เช่น แปลงเพศ ผ่าตัดแปลงเพศ (แปลงอย่างดี จนสาวแปลงเพศสวยกว่าสาวจริง แต่ก็มีปัญหาเพราะกฎหมาย ทำให้สาวสวยต้องเป็นนายตามกฎหมาย), เด็กข้ามเพศ, ความเบี่ยงเบนทางเพศ

ศัพท์ใหม่หลงเพศ ผมขอเสนอบ้าง ดังนี้ Male = Man = ชายจริง, **ชายแท้**

Pseudo Male = **ชายเทียม** (หญิงที่ผ่าตัดแปลงเพศเป็นชายแล้ว)

Female = Women = หญิงจริง, **หญิงแท้**

Pseudo Female = **หญิงเทียม** (ชายที่ผ่าตัดแปลงเพศเป็นหญิงแล้ว)

ชายลักเพศ คือ ชายที่อยากเป็นหญิง = หญิงเทียมที่ยังไม่ได้ทำผ่าตัด = ชายหลงเพศ

หญิงลักเพศ คือ หญิงที่อยากเป็นชาย = ชายเทียมที่ยังไม่ได้ทำผ่าตัด = หญิงหลงเพศ

ขอให้แก้กฎหมายคำนำหน้านาม “**ชายเทียมให้ช้านาย หญิงเทียมให้ช้านาง**” จะได้ไม่เกิดปัญหาในการทำบัตรประจำตัว ทำหนังสือเดินทาง ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

1. เจนจิต ฉายะจินดา. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในบุคคลที่มีการเปลี่ยนแปลงเพศภาวะ (Sexually transmitted Infections in people with transgenderism). เวชศาสตร์ทันยุค 2557, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล กทม. 2557; หน้า 1-10.
2. จรัสศรี พียาพรรณ. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในชายรักชาย (Sexually transmitted infections in men who have sex with men). เวชศาสตร์ทันยุค 2557, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล กทม. 2557; หน้า 11-18.
3. ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์แพทยศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. อรุณการพิมพ์ กรุงเทพฯ พ.ศ.2543
4. So Sethaputra. New Model English – Thai Dictionary. Thai Watana Panich. Bangkok, 1970.
5. STEDMAN’S Medical Dictionary. 27th Edition. Lippincott , Williams & Wilkins, Baltimore, 2000.
6. DORLAND’S ILLUSTRATED MEDICAL DICTIONARY. 31st Edition. Saunders Elsevier, Philadelphia, 2007.
7. DORLAND’S ILLUSTRATED MEDICAL DICTIONARY. 25th Edition. Saunders. Igaku Shoin, Japan, 1974.